

ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับการตัดสินใจในการออกแบบ
ของนักศึกษา โปรแกรมวิชาศิลปกรรมในวิทยาลัยครู

นายทองเจือ เขียดทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาศิลปศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-152-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018518

THE RELATIONSHIP BETWEEN CREATIVE THINKING
AND DESIGN JUDGMENT OF FINE ART PROGRAM STUDENTS
IN TEACHER COLLEGES

Mr. Thongchue Khiatthong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Art Education
Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-152-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับการตัดสินใจในการออกแบบของนักศึกษา
โปรแกรมวิชาศิลปกรรมในวิทยาลัยครู

โดย นายทองเจือ เขี้ยตทอง

ภาควิชา ศิลปศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. เกษร อิตะจारी

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. กถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ปิยะชาติ แสงอรุณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. เกษร อิตะจारी)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกข์พันธ์ ศรีบุรี)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สันติ คุณประเสริฐ)

ทองเจือ เขียวทอง : ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับการตัดสินใจในการ
ออกแบบ ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรมในวิทยาลัยครู (THE RELATIONSHIP
BETWEEN CREATIVE THINKING AND DESIGN JUDGMENT OF FINE ART PROGRAM
STUDENTS IN TEACHER COLLEGES) อ.ที่ปรึกษา : รศ. ดร. เกษร ธิตะจาวี
137 หน้า ISBN 974-581-152-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับการตัดสินใจ
ในการออกแบบของนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรมในวิทยาลัยครู และเพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์
และการตัดสินใจในการออกแบบของนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรมในระหว่างวิทยาลัยครู

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 โปรแกรมวิชาศิลปกรรม
ปีการศึกษา 2534 จำนวน 72 คน จากวิทยาลัยครู 4 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบ
ความคิดสร้างสรรค์ของทอร์แรนซ์ ชนิดรูปภาพแบบ ก. ซึ่งใช้วัดความคิดสร้างสรรค์ใน 4 ด้าน ดังนี้ :
ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ และใช้แบบทดสอบการตัดสินใจ
ในการออกแบบของเกรฟ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน
วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และวิเคราะห์ตามวิธีของเซฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1) คะแนนความคิดสร้างสรรค์กับการตัดสินใจในการออกแบบของนักศึกษา
โปรแกรมวิชาศิลปกรรมในวิทยาลัยครูไม่มีความสัมพันธ์กัน 2) คะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา
โปรแกรมวิชาศิลปกรรมในระหว่างวิทยาลัยครู ในด้านความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม
และความคิดละเอียดลออ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) คะแนนการตัดสินใจ
ในการออกแบบของนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปกรรม ในระหว่างวิทยาลัยครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา ศิลปศึกษา
สาขาวิชา ศิลปศึกษา
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C343437 : MAJOR ART EDUCATION

KEY WORD : RELATIONSHIP/CREATIVE THINKING/DESIGN JUDGMENT/FINE ART PROGRAM/
TEACHER COLLEGES

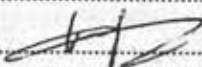
THONGCHUE KHIATTHONG : THE RELATIONSHIP BETWEEN CREATIVE THINKING
AND DESIGN JUDGMENT OF FINE ART PROGRAM STUDENTS IN TEACHER COLLEGES.
THESIS ADVISOR ; ASSO. PROF. DR. KEASORN THITACHAREE. 137 PP.
ISBN 974-581-152-1

The purposes of this research were to study the relationship between creative thinking and design judgment of Fine Art Program students in Teacher Colleges, and to compare creative thinking and design judgment among Fine Art Program students in Teacher Colleges.

The samples used in this research were 72 third year Fine Art Program students of academic year 1991 from four Teacher Colleges. The research instruments were the Torrance Test of Creative Thinking Figural Form A which measured creative thinking in four aspects : fluency, flexibility, originality and elaboration, and Graves Design Judgment Test. The obtained data were analyzed by Pearson's Product Moment Correlation Coefficient, One Way Anslsysis of Variance and Sheffe'Analysis.

The findings were 1) The relationship between creative thinking and design judgment scores of Fine Art Program students in Teacher Colleges were found not significant. 2) The creative thinking scores of Fine Art Program students among Teacher Colleges concerning on fluency, flexibility, originality and elaboration were found not singnificant differences at the .05 level. 3) The design judgment scores of Fine Art Program students among Teacher Colleges were found singnificant differences at the .05 level

ภาควิชา ศิลปศึกษา.....
สาขาวิชา ศิลปศึกษา.....
ปีการศึกษา 2535.....

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีก็เพราะความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร. เกษร ธิตะจारी อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข และติดตามการวิจัยมาโดยตลอด ประกอบด้วย ข้อความรู้ ข้อแนะนำจากคณะกรรมการพิจารณาโครงร่างวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ภาควิชาภาควิชาศิลปศึกษา รวมถึงทุนทรัพย์ที่ได้รับอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัยให้ทุนผู้ช่วยสอน และ ทุนอุดหนุนการวิจัย จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยรู้สึกสำนึกในความช่วยเหลือจาก ศาสตราจารย์ ดร. Max Rennels ที่กรุณาจัดหา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ประคอง กรรมสุด และผู้ช่วย ศาสตราจารย์เพียงใจ สุขโรจน์ ที่ได้คำแนะนำทางสถิติ ขอขอบคุณอาจารย์มธุรา จึงอยู่สุข อาจารย์วิภา มิ่งขวัญ อาจารย์ประเสริฐ ศรีรัตน อาจารย์นพศร ณ นครทม และนักศึกษา ภาควิชาศิลปะในวิทยาลัยครู ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล คุณอารียา คลังชำนานู คุณสมยศ ธเนศกลจักร และคุณเสาวนิตย์ กาญจนรัตน์ ที่ให้ความช่วยเหลือในการ ตรวจสอบแบบทดสอบ คุณเกตุวรี ยชาติ คุณอำไพ ทองม่วง และ คุณสุณี ชัยประสิทธิ์ ที่ช่วยในการ จัดพิมพ์ และขอบคุณ คุณพจนานถ บัวเขียว และเพื่อน ๆ ศิลปศึกษารุ่น 6 ทุกคนที่ได้ให้การแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเสมอมา

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ครู-อาจารย์ และครอบครัวเกตุเอี่ยม ที่ให้การสนับสนุนและเป็นแรงบันดาลใจในการศึกษาจนกระทั่งสำเร็จได้ในครั้งนี้

ทองเจือ เขียดทอง

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ง

บทที่

1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ความคิดสร้างสรรค์.....	9
ความหมายของความคิดสร้างสรรค์.....	9
ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์.....	11
องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์.....	14
การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์.....	15
การวัดความคิดสร้างสรรค์.....	17
การตัดสินใจในการออกแบบ.....	20
ความหมายของการตัดสินใจในการออกแบบ.....	20
ความถนัดทางศิลปะ.....	23

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

การวัดการตัดสินใจทางศิลปะและการออกแบบ.....	25
หลักการออกแบบ.....	28
ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับการตัดสินใจในการออกแบบ.....	34
โปรแกรมวิชาศิลปกรรมในวิทยาลัยครู.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์.....	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความถนัดและการตัดสินใจในการออกแบบ.....	52
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	59
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	59
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
การทดลองใช้เครื่องมือ.....	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	84
สรุปผลการวิจัย.....	86
อภิปรายผลการวิจัย.....	86
ข้อเสนอแนะ.....	91
รายการอ้างอิง.....	93
ภาคผนวก.....	104
ประวัติผู้เขียน.....	137

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	สถานศึกษาที่เปิดหลักสูตรศิลปกรรมในปีการศึกษา 2534 และขึ้นไป.....	59
2	ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	60
3	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความคิดสร้างสรรค์ กับคะแนนการตัดสินใจในการออกแบบของนักศึกษา โปรแกรมวิชาศิลปกรรม จำนวน 72 คน	70
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดคล่องของนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 โปรแกรมวิชาศิลปกรรม จำแนกตามวิทยาลัยครู.....	71
5	สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนความคิดคล่อง ของนักศึกษา โปรแกรมวิชาศิลปกรรมในวิทยาลัยครู 4 แห่ง.....	72
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดยืดหยุ่นของนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 โปรแกรมวิชาศิลปกรรมจำแนกตามสถานศึกษา.....	73
7	สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนความคิดยืดหยุ่นของ นักศึกษา โปรแกรมวิชาศิลปกรรมในวิทยาลัยครู 4 แห่ง.....	74
8	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดริเริ่มของนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 จำแนกตามสถานศึกษา	75
9	สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนความคิดริเริ่ม ของนักศึกษา โปรแกรมวิชาศิลปกรรมในวิทยาลัย 4 แห่ง.....	76
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดละเอียดลออ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 โปรแกรมวิชาศิลปกรรมจำแนกตามวิทยาลัยครู.....	77
11	สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนความคิดละเอียดลออของ นักศึกษา โปรแกรมวิชาศิลปกรรมในวิทยาลัยครู 4 แห่ง.....	78
12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ของ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 โปรแกรมวิชาศิลปกรรมจำแนกตามวิทยาลัยครู.....	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

13	สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ของนักศึกษา โปรแกรมศิลปกรรมในวิทยาลัยครู 4 แห่ง.....	80
14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการตัดสินใจในการออกแบบ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 โปรแกรมวิชาศิลปกรรมจำแนกตามสถานศึกษา.....	81
15	สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนการตัดสินใจในการ ออกแบบของนักศึกษา โปรแกรมวิชาศิลปกรรมในวิทยาลัยครู 4 แห่ง.....	82
16	ค่าเฉลี่ยและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการตัดสินใจในการ ออกแบบของนักศึกษา โปรแกรมวิชาศิลปกรรมในระหว่างวิทยาลัยครู.....	83

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	แบบจำลองทฤษฎีโครงสร้างทางสมองของกิลฟอร์ด.....	13
2	แบบจำลองประยุกต์องค์ประกอบทางสมอง.....	14
3	การซ้ำที่มีความแตกต่าง.....	30
4-5	ความกลมกลืนของรูปร่างและเส้น.....	30
6-7	การลดหลั่นที่ก่อให้เกิดความงาม.....	31
8-9	การจัดภาพในลักษณะตัดกันของรูปร่างและทิศทาง.....	31
10	ภาพที่มีจุดเด่นเพียงจุดเดียว.....	32
11	ความสมดุลแบบสองข้างเหมือนกัน.....	32
12	ความสมดุลแบบสองข้างไม่เหมือนกัน.....	33
13	การออกแบบโดยจัดรูปร่างที่ซ้ำกันจนก่อให้เกิดเอกภาพ.....	34
14	ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับการออกแบบในงานศิลปะ.....	37

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย